

γνεματάκι (I)

— 4 —

γνέστρα

Τρανταφυλλένια μάγουλα, ματάκια μενεξέδες,
π' ἀλλάργα κάνονν γνέματα κι ἀπὸ κοντὰ τζιβλέδες
(τζιβλές = θωπεία, χάδι) Ἰων. (Κρήν.)

Κοννουστία dov δὲ θέλω, γνέμα dov δὲ φέομαι,
καὶ νὰ πορπατῶ μαζί dov δὲ δὸ καταδέχομαι
(κοννουστία = σχέσις, φέομαι = ἐπιθυμῶ) Νάξ. (Απύρωνθ.)

Μάτια ζαχαροκοίταχτα καὶ λαβιρά 'ς τοὺ γνέμα,
τὰ πικρὰ κάματι γλυκά, τ' ἄγρια 'μαρουμένα
Σάμ. || Ποίημ.

'Ο ποταμὸς σέρνει κλαδιὰ κ' ἡ θάλασσα καράβια,
κ' ἡ κόρη μὲ τὸ γνέμα τῆς πλανᾶ τὰ παλληράρια
I. Ζερβ., Ἡρωδ., 9. Συνών. γ νέψη, γ νέψιμο, διά
νε μα, νόη μα.

2) Ἡ σκέψις, ὁ σκοπὸς Κρήτ. (Σητ.): Τὸ ἔγνεμά dov ναι
νὰ φύγωμε, νὰ πάρῃ ἐκεῖπα ποὺ θέλει. Τὸ ἔγνεμά dov ναι
ἄλλον.

γνεματάκι τὸ (Ι). Βλ. νηματάκι.

γνεματάκι τὸ (ΙΙ) 'Αθῆν. Πειρ. κ. ἀ.

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. γ νέμα (ΙΙ), τὸ δπ. βλ.

Τὸ μικρὸν νεῦμα, σύνθημα ἔνθ' ἀν.: Δὲ μποροῦσες νὰ
μοῦ κάνης ἔνα γνεματάκι, νὰ καταλάβω; 'Αθῆν.

γνὲς ἐπίρρ. Καππ. (Φάρασ.) ἀγνὲς Καππ. (Φάρασ.) σά-
γνες Καππ. (Φάρασ.)

'Εκ τῆς φρ. ἐκ νέας. Βλ. R. Dawkins, Modern
Greek in Asia Minor, 593. 'Ο τύπ. σάγνες ἐκ τοῦ
(εἰς) ἀγνές.

1) Κάποτε, ἐνίστε, μιὰ φορά: Γνὲς ποτε, Γνὲς τὸ δεύ-
τερο (= πάλιν). 2) Πάλιν, ἐκ δευτέρου: Γνὲς ὁ Χριστὸς
ἀτζείνους εἰπεντι (= πάλιν ὁ Χριστὸς εἰπεν εἰς ἐκείνους).
Τζαὶ γνὲς λέγω σας (= καὶ πάλιν σᾶς λέγω).

γνεσιὰ ἡ, Πελοπν. (Βάλτ. Γορτυν. Μεσσην. Παιδεμέν.
Ποταμ. κ.ἄ.) νεσιὰ Πελοπν. (Βερεστ. Μαργέλ. κ.ἄ.) νεσὰ
Πελοπν. (Βούτσ. Δίβρ. κ.ἄ.) νεσὰ Σκύρ.

'Εκ τοῦ φ. γ νέθω.

Ποσότης μαλλιῶν, ὅση περιτυλίσσεται εἰς τὴν φόνη καὶ ν
ἔνθ' ἀν.: "Ἐχω ἀκόμα μιὰ νεσὰ μαλλιά. Σὰν τὰ ξενέστον, θὰ
πλαγιάσουν Σκύρ. Μοῦ μεινε μνῆνα νεσὰ κοξά (= γιδόμαλλο)
Πελοπν. (Βούτσ.) Συνών. κοπανιά, τονλούν πα.

γνέσιμο τό, σύνηθ. καὶ Τσακων. (Χαβουτσ.) γνέσιμον
Πόντ. Τραπ. — Λεξ. Μπριγκ. γνέσ' μον πολλαχ. βορ. ίδιωμ.
γνέσιμον Βάρν. Μακεδ. (Γαλάτιστ.) γνέσ' μον Θεσσ. Θράκ.
(Σουφλ.) νέσιμο "Ανδρ. (Κόρθ.) Εξβ. (Γραμπ.) Καλαβρ.
(Μπόβ.) Πελοπν. (Άνδροῦσ. Γαργαλ. Καλάβρυτ. Κλειτορ.
Κόρινθ. Μάν. Μαργέλ. Σουδεν. Φιγάλ.) Τσακων. (Μέλαν.
Πραστ.) νέσιμο, Πελοπν. (Βούτσ. Δίβρ.) νέσιμον Λεξ.
Μπριγκ. νέσιμον Σκιάθ. νέσ' μο Εξβ. ('Αγία "Ανν.) νέσ' μο
Σκύρ. νέσ' μον Θεσσ. (Τρίκερ.) κ.ἄ. νέσ' μον Σάμ. Στερελλ.
(Άράχ. κ.ἄ.) ἀνέσιμο Μέγαρ.

'Εκ τοῦ φ. γ νέθω.

Κλῶσις τοῦ νήματος ἔνθ' ἀν.: Δὲ μ' ἀφέσει τὸ γνέσιμό
της Πελοπν. (Άνδροῦσ.) Οὐλοχρονικοῦ 'ποσκολεγέται μὲ
τὸ νέσιμο (οὐλοχρονικοῦ = καθ' ὅλον τὸ ἔτος) Πελοπν.
(Μαργέλ.) Δὲν ἔχ' ἀδειὰ 'πὸ τὸ νέσιμο νὰ τηράξῃ παιδιά
Πελοπν. (Βούτσ.) Πρέπει νὰ τελειώσουμε τὸ γνέσιμο τῶν
μαλλιῶν Ζάκ. Δὲν ἀδειάζω σήμερα ἔχω γνέσιμο Πελοπν.

(Τριφυλ.) "Επιασε τὸν ἀρόκα της, γιὰ ν' ἀρχίσῃ τὸ νέδ' μο
Σκύρ. Κάθε βράδυ περνοῦσε τὴν ὥρα μὲ τὸ νέσιμο τοῦ μαλ-
λιοῦν Πελοπν. (Μάν.) Τσά γνέσιμο εἶνι τᾶ, δὲ εἴ καλέ
(= τί γνέσιμο εἶναι αὐτό, δὲν εἶναι καλό) Τσακων. (Χα-
βουτσ.) || Φρ. Τοῦ γνέσ' μον εἶη φέρ' μον (τὸ γνέσιμο εἶναι
κουραστικὴ δουλειὰ) Στερελλ. (Περίστ.) || Παροιμ. Πρέπ' 'ς
τοῦ γνέδ' μον πρῶτα ν' ἀναπτιχθῆς, γιὰ νὰ μὴ 'πονμείν' ἀν-
τρας σ' γκόλιαβονς (= γυμνός ὅτι πρέπει νὰ προνοῆς διὰ
τὰς δυσκόλους περιστάσεις) Θράκ. (Σουφλ.) || Ἀσμ.
Τὸ γνέσιμο θὰ σᾶς μποδάῃ, | τὸ ψασμα θὰ σᾶς κρατάῃ
"Ηπ. (Κούρεντ.)

γνεστερὸ τό, ἐνιαχ. γνιστερὸ Στερελλ. (Αἴτωλ.)

'Εκ τοῦ ἐπιθ. γ νε σ τ ὄς καὶ τῆς παραγωγ. καταλ.
-ερό.

'Ο σφόνδυλος τῆς ἀτράκτου, διὰ τοῦ ὅποίου ἐπιτυγχάνεται
ἡ κλῶσις τοῦ νήματος ἔνθ' ἀν.

γνεστήρι τό, Λεξ. Ψύλλ. Βλαστ. 314.

'Εκ τοῦ φ. γ νέθω.

1) Τὸ δργανον διὰ τοῦ ὅποίου γνέθουν, ἡ ἀτράκτος Λεξ.
Ψύλλ. Συνών. ἀδρόαχτι. 2) Ἡ ἡλακάτη Λεξ. Βλαστ.
Συνών. φόρα κα.

γνεστικὸς ἐπίθ. "Ηπ. γνιστ' κός Εξβ. (Λιχάς) "Ηπ.
(Ζαγόρ.)

'Εκ τοῦ φ. γ νέθω.

'Ο ἐκ νήματος κατεσκευασμένος ἔνθ' ἀν.: Τρία ζυράρια,
τὰ δυὸ καμλήσια κ' ἔνα γνιστ' κό "Ηπ. (Ζαγόρ.)

γνεστός ἐπίθ. Λεξ. Βλάχ. Πρω. Δημητρ. νεστέ Τσα-
κων. (Μελαν.) κ.ἄ. γνεφτός Λεξ. Βλαστ. 314 Δημητρ.

'Εκ τοῦ φ. γ νέθω.

'Ο διὰ νήσεως προελθών, παρασκευασθείς, ὁ γ νε σ μέ-
νος ἔνθ' ἀν.: "Ἐν' ἔχα νεστὲ δύο κοπανίε μπαμπάτσι (ἔχω γνε-
σμένο, ἔγνεσα δύο τολύπες μπαμπάκι) Μέλαν.

γνέστρα ἡ, "Ηπ. (Πωγών. κ.ἄ.) Κεφαλλ. (Κουβαλᾶτ.)
Πελοπν. (Βάλτ. Γαργαλ. Μάν. κ.ἄ.) Στερελλ. (Αἴτωλ. Λε-
βάδ.) νέστρα Κύθηρ. Πελοπν. (Βούτσ. Δίβρ.) Σάμ. — I. Βε-
νιζέλ., Παροιμ. ², 98.87,88 — Λεξ. Βλαστ. 314 νέστρα Ψαρ.
γνέθρα Μακεδ. (Δοξάτ.)

'Εκ τοῦ φ. γ νέθω.

1) Ἡ γυνὴ ἡ ἀσχολιούμένη μὲ τὴν νῆσιν ἐφίου ἡ βάμβακος
ἔνθ' ἀν.: Δὲ λείπουν καὶ ίδιαίτερες γνέστρες ἀπὸ κάθε χω-
ριό, ποὺ γνέθουν ξέρα μαλλιά Δ. Λουκοπ., Πῶς οὐφαίν., 10
Δὲ δόρειε νὰ κάνῃ καλή κλωστὴ καὶ πῆτε τὸ μαλλί 'ς τὴ
γνέστρα Κεφαλλ. (Κουβαλᾶτ.) Εἶναι καλὴ νέστρα ἡ Ξάκω (=
Ἐξακουστή) Πελοπν. (Δίβρ.) || Παροιμ. 'Η καλὴ νέστρα
νέθει καὶ μὲ τὸ κοντάλι (ἐπὶ τῶν φιλέργων ὅτι δὲ πιθυμῶν
πράγματι νὰ ἐργασθῇ εὐκόλως εύρισκει τὸν τρόπον) Κύθηρ.
'Η παροιμ. εἰς παραλλαγ. Κρήτ. Πελοπν. (Μάν.) — I. Βενι-
ζέλ., ἔνθ' ἀν. || Ἀσμ.

Ποῦ εἰστε, γνέστρες κι ἀνυφάντρες! καὶ κακὲς ξανακα-
τῶστρες νὰ μοῦ ύφάνετε τὸ βλάσι

"Ηπ. (Πωγών.)

Ποῦ εἰστι, γνέστρις, ποῦ εἰστ', ἀγφάντρες, | ποῦ εἰστι,
δώδικα ἀγφαντάδις; Στερελλ. (Αἴτωλ.) 2) Ὁ τόπος ὅπου δικαστήσων σάκ-
κους ἔχει ἐγκαταστήσει τὴν ροδάνην Σάμ.

